

СУЧАСНИЙ СТАН МОРАЛІ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто проблеми стану моралі в Україні, причини їх виникнення, вплив суспільства на формування моралі людини, шляхи вирішення цього питання. Мораль у даній роботі виступає як форма суспільної свідомості і сфера індивідуальної свідомості особи. Також виявлено відношення сучасної молоді до цієї проблеми, погляди на її вирішення у майбутньому.

Аннотация. Рассмотрены проблемы состояния морали в Украине, причины их возникновения, влияние общества на формирование морали человека, пути решения этого вопроса. Мораль в данной работе выступает как форма общественного сознания и сфера индивидуального сознания человека. Также выявлено отношение современной молодежи к этой проблеме, взгляды на ее решение в будущем.

Annotation. The problems of morality state in Ukraine, their causes, the influence of society on the formation of person's moral ity, ways of solving of this issue are considered. Morality in the given work serves as a form of public consciousness and sphere of individual consciousness. Also the attitude of modern youth to this problem, looks at its solving in the future are revealed.

Ключові слова: мораль, цінність, норма, свідомість, відповідальність.

Перед сучасною цивілізацією постала низка проблем, пов'язаних із можливістю виживання людства як виду, та збереження феномену планетарного життя. Серед найгостріших на межі тисячоліть – екологічна, демографічна, ресурсно-енергетична та ядерна безпеки. Причини їх породжені суперечністю між розвитком цивілізації та культури, та однією з головних проблем сучасного світу постає проблема моралі.

Мораль – це форма суспільної свідомості і сфера індивідуальної свідомості особи, що становить сукупність висловлених у нормах, принципах, категоріях і ідеалах моральних вимог, на основі яких суспільство і особистість формують оцінки людської поведінки, явищ соціального і духовного життя. Будучи формою суспільної і індивідуальної свідомості і видом суспільних відносин, мораль своїми принципами і нормами, ідеалами регулює поведінку людини в її сімейно-побутовій, трудовій, громадянській, політичній життєдіяльності.

Для моралі ключовим є поняття вчинку як свідомого та обдуманого здійснення стану речей у дійсності, оскільки моральна доброта чи зло, чесноти чи вади, провини чи заслуги з'являються у особи внаслідок її вчинків.

Як тільки ми стали причетні до моральної антицінності, неблаганний голос совісті промовляє до нас, внаслідок чого постає неспокій, депресія і жажлива дисгармонія у нашій душі, яку неможливо порівняти із засмученістю, що ми не володіємо якоюсь фізичною, естетичною чи інтелектуальною цінністю. Моральні норми виступають у вигляді узагальнених правил поведінки, властивих для всіх ситуацій.

Що стосується моральних норм та приписів, то їх слід розуміти як вимогу дати належну відповідь на моральні та морально значимі цінності. Морально значимими називаються цінності, які, на відміну від чеснот, за своєю суттю не є моральними, однак настільки вагомі, що наша відповідь на них завжди має моральне значення.

Вважається, що причиною нашої системної кризи є криза духовно-світоглядна, моральна. Простіше – надто висока частка у суспільстві людей, ладних заради вигоди знехтувати мораллю. Такими людьми, у тому числі відверто аморальними, переповнені структури усіх гілок влади. Саме звідси, з морального занепаду бере початок політична криза, неефективність діяльності усіх гілок влади. Політична неспроможність і криміналізація влади призвела до закриття потужних виробництв і втечі у "тінь" тих, які залишилися. Звідси й відсутність у держави потрібних грошей. Недостатньо грошей – недостатньо і виплат, що у результаті провокує соціальну кризу.

Суспільство завжди знаходило можливості за допомогою відповідних санкцій корегувати поведінку людини. Однак варто враховувати і те, що дотримання норм моралі залежить, передусім, від внутрішнього переконання людини в моральності чи аморальності своєї поведінки, свого вчинку. Провести межу між індивідуальним і соціальним характером моральних вимог неможливо, оскільки в них органічно переплітаються елементи того й іншого. І тут першорядну роль відіграють такі індивідуалізовані моральні категорії, як совість, обов'язок, що спрямовують поведінку людини в моральне русло, формують моральну зрілість, соціальну орієнтованість особистих цінностей [1].

Моральні норми закладені в самій природі людини і проявляються у тій чи іншій життєвій ситуації. Мораль вважається одним із найдоступніших способів осмислення складних процесів суспільного буття. Корінною проблемою моралі є регулювання взаємин та інтересів особистості й суспільства. Відповідати народним сподіванням може лише той державний устрій, у якому і прав, і мораль перебувають у найтіснішій взаємодії.

Особлива роль у процесі формування світогляду, ціннісних орієнтацій і моральних якостей наймолодшого покоління належить засобам масової інформації. Телебачення мінімізує особистісні взаємодії всередині родини й спільноти. Одне й те ж джерело інформації може передавати певні стереотипи і точки зору безпосередньо мільйонам людей, ускладнюючи розмежування реального та вигаданого, заспокоюючи або мобілізуючи їх,

В Україні для захисту суспільної моралі від обігу продукції сексуального характеру, насильства, жорстокості, а також для встановлення критеріїв такої продукції створено Національну експертну комісію з питань захисту суспільної моралі. На жаль, за роки, що минули з часу прийняття Закону і відповідного рішення про створення Комісії, вона нагадує про себе лише у зв'язку зі зміною її складу і керівництва [2].

Темою навчально-дослідного завдання є вивчення стану моралі в Україні. Ця тема вибрана тому, що мораль – найбільш актуальна тема дискусій для українського народу на сьогоднішній день.

У даній роботі я досліджуються такі проблеми: правовий нігілізм у всіх сферах суспільно-політичного та соціально-економічного життя; відсутність поваги до законів; недосконалість українського законодавства; деградація моральних принципів самої влади.

Об'єктом даного дослідження є стан моралі в Україні.

Суб'єктом даного дослідження є група студентів I – V курсу університету ХНЕУ імені Семена Кузнеця.

Метою статті є вивчення стану моралі, моральних норм, визначення мовних носіїв, моральних цінностей для українців на даному етапі розвитку української нації.

Існує гіпотеза, що стан моралі в Україні можна охарактеризувати як незадовільний, та ми вважаємо, що коли б ми винесли питання про мораль на рівень державного обговорення і прийняли певні законопроекти, які б покращили умови життя населення, то і рівень моралі в нашій країні зріс би.

Проведення анкетування і виділення головних питань, піднятих у дослідженні, дозволило виявити, що мораль в Україні на різних рівнях потребує "революційних змін". На даному етапі вона знаходиться у дуже поганому стані, а держава нічого не намагається зробити, щоб покращити ситуацію у суспільстві. Суспільство виглядає не надто активним і не всі хочуть змінювати своє становище, життя, так як лише половина респондентів вірить у можливість досягнення моральних ідеалів.

Які шляхи вирішення проблеми?

Останнім часом в Україні здійснюються наполегливі спроби обмежити поширення порнографії й насильства. З цією метою ухвалено низку нормативних актів, спрямованих на зміцнення моральних засад у суспільстві, захист моралі від негативного впливу насильства, жорстокості, порнографії, утвердження здорового способу життя. Основними напрямками державного регулювання обігу інформаційної продукції, що впливає на суспільну мораль, є: формування єдиної комплексної системи забезпечення захисту моральних засад і утвердження здорового способу життя у сфері інформаційної діяльності, освіти та культури; недопущення пропаганди в електронних та інших засобах масової інформації культури насильства, жорстокості, поширення порнографії; впровадження експертної оцінки інформації, розроблення механізмів і методик віднесення її до такої, що завдає шкоди суспільній моралі; підтримка національної культури, мистецтва, кінематографії, книговидання; заборона всім національним телерадіокомпаніям демонструвати неліцензійну аудіо- та відеопродукцію тощо.

Поєднавши теоретичну частину дослідної роботи з практичною, зробимо висновки з теми "Стан моралі в Україні".

Складність нинішньої ситуації полягає в тому, що в одному часі і просторі намагаються співіснувати і виборювати собі право на життя різні і навіть протилежні морально-політичні системи – комуністична і капіталістична, з якими досить успішно конкурують різного роду національно-етнічні і релігійні вчення про мораль. Усі вони, кожна по-своєму, можуть сприяти загальному моральному розвитку суспільства, але за умови його політичної стабільності. І навпаки, в умовах кризи вони входять у суперечність одна з одною, що породжує неоднозначність моральних цінностей і, як наслідок, – моральну неготовність на проживання і гідне існування людини в суспільстві, індивідуалізацію моралі, подвійну мораль, аморальність – власне те, що можна сьогодні спостерігати в житті суспільства в цілому.

Наук. керівн. Сасіна Л. О.

Література: 1. 1. Фролов С. С. Социология: [Текст] / С. С. Фролов // Социологические исследования. – 2003. – № 8. – С. 104–113. 2. Овсянкіна Л. Проблеми моральності в умовах становлення ринкової економіки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://freepapers.ru/16/problems-moralnoetichnogo-vihovannya-molod>.